

Ülevaade Eesti keskkonnategevuskava aastateks 2007–2013 täitmisest 2007. aastal

Kokkuvõte

Keskkonnategevuskava eesmärk on esitada konsensuse alusel koostatud nimekiri riiklikult prioriteetsetest tegevustest Eesti keskkonnastrateegias määratud keskkonnapoliitika põhieesmärkide saavutamiseks, näidates ära tegevuste rahastamisvajadused ja potentsiaalsed rahastamisallikad. Keskkonnategevuskava täitmisest esitatakse Vabariigi Valitsusele igal aastal aruanne, milles antakse ülevaade kava raames läbi viidud tegevustest, hinnatakse keskkonnastrateegia eesmärkide täitmise suunas liikumist ning tuuakse välja nende tegevuste täitmise maksumus.

Käesolev aruanne põhineb Keskkonnategevuskaval aastateks 2007-2013 (KTK 2007-2013) ning selles analüüsitakse 2007. aastal toimunud keskkonnakaitsetegevust, selle maksumust ning rahastamisallikaid, võrreldakse tegelikku planeerituga ja hinnatakse Keskkonnastrateegia eesmärkide suunas liikumise edukust. Tegemist on KTK 2007-2013 rakendamise esimese aastaga ja seetõttu esimese aruandega nimetatud dokumendis kavandatu täitmise hindamisel. Võrreldes eelmiste Keskkonnategevuskavade aruandlusega on täiendatud aruandlusmetoodikat ning enam rõhku pandud mõõdikutele. Tulenevalt metoodilistest uuendustest ning sellest, et tegemist on KTK 2007-2013 esimese rakendamis aasta aruandega, esines mõningaid puudujääke vastutajate poolt esitatud aruannete kvaliteedis (näiteks oli kohati puudulik info rahastamise kohta jne). Kohalikest omavalitsustest vastas vaid 18%, mistõttu ei ole võimalik täielikult hinnata kohalike omavalitsuste panust KTK tegevuste täitmisel.

Üldjoontes võib KTK 2007-2013 esimest rakendusaastat pidada tulemuslikuks. Suurem osa 2007. aastaks planeeritud tegevustest algasid või jätkusid kavakohaselt. Mitmed planeeritud tegevused lükkusid erinevatel põhjustel ka edasi, või neid ei jõutud 2007. aastal kavakohaselt lõpetada. Siiski ei takistanud see oluliselt keskkonnastrateegia eesmärkide täitmise poole liikumist.

Kokku oli kavandatud 2007. aastal finantseerida keskkonnakaitsealaseid tegevusi viie tegevusvaldkonna lõikes ca 7,57 mld krooni eest. Tegelikult kulutati ca 3,4 mld krooni, ehk 45% kavandatud. Vahe kavandatud ja tegeliku rahastamise vahel on selgitatav asjaoluga, et mitmete suuremahuliste investeeringute tegemine lükkus edasi järgmistesse aastatesse (näiteks Narva EJ plokkide renoveerimine) või hilines (näiteks tuuleparkide ehitus on alles projekteerimisfaasis). Mitmete tegevuste alustamiseks puudusid vajalikud alusdokumendid või kokkulepped (nt allakirjutamata ja ratifitseerimata on Euroopa maastike konventsioon), mitmeid arengukavasid alles hakatakse välja töötama (Energiamajanduse arengukava) või jõudsid need eelnõu staadiumisse ja kinnitatakse 2008 aastal (näiteks Riigi jäätmekava 2008-2013).

Finantseerimisallikad varieerusid tegevusvaldkondade lõikes. Tuleb arvestada, et iga allikas peab täitma oma funktsiooni: riik ja kohalikud omavalitsused peavad täitma neile seadusega pandud kohustusi, saades selleks abi EL vahenditest, ettevõtjad finantseerivad oma tegevust keskkonnakasutuse ja -hoiu alal peamiselt ise. Nii näiteks moodustas 2007. aastal ettevõtete panus KTK eesmärkide elluviimise rahastamises umbes 50%.

2007. aastal tehti suuri investeeringuid (ca 1 mld krooni) veemajanduse ja jäätmemajanduse valdkonnas (valdkond 1), kus pingutati EL direktiivide oluliste nõuete täitmiseks - suleti ja korrastati nõuetele mittevastavaid prügilaid, ehitati uusi, rajati jäätmejaamu, investeeriti reovee kogumisse ja puhastamisse ning kvaliteetse joogiveega varustamisse (valdkond 4). Seejuures kasutati nii jäätmete kui veemajanduse rahastamisel väga suurel määral EL struktuurivahendite abi – ca 660 mln krooni.

Kliimamuutuste valdkonnas planeeriti töid 4,5 mld krooni eest, kuid tegelik rahastamine oli rohkem kui poole võrra väiksem (1,8 mld krooni), põhiliselt energeetika tegevussuuna tööde venimise tõttu. Maastiku ja bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas rahastati kavandatust vaid kolmandiku, sest mitmed planeeritud tegevused lükkusid edasi seoses Maastike konventsiooni ratifitseerimise venimisega.

2007. aastal kulutati keskkonnakaitsele riigieelarvest 287 mln krooni, keskkonnatasudest laekuva raha arvelt KIKi kaudu *ca* 498 mln krooni. 18%-lt kohalikelt omavalitsustelt laekunud aruannete kohaselt oli nende panus KTK täitmisse 104 mln krooni. Ettevõtted rahastasid KTK täitmist 1,82 mld krooni ulatuses.